

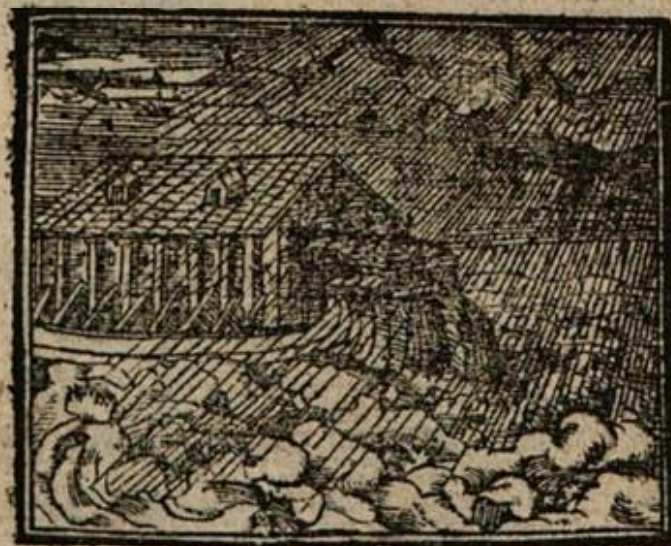
Korte Beschrijvinge van alle de
PLAATSEN EN POLDERS
Die ingebroken zijn dooz de schrikkelijke
WATER-VLOEDT.

Geschiedt op Maandagh / den 26. Januarij
deses Jaars 1682. soo in Hollandt, Zeelandt,
Brabandt als Vlaanderen, &c.

Met de Geschiedenissen vande voornaamste
WATER-VLOEDEN,
Sedert de generale Sond'vloedt, tot op desen
tegenwoordigen Tijdt toe.

Als mede de Hemels GESICHTEN, TEECKE-
NEN en COMEETEN, sedert den algemeenen
Sond'vloedt, tot en met den Jare 1680.

Bij-eenversamelt dooz
HENDRICK VAN DAM.

Tot Rotterdam, gedrukt by Henricus Goddæus
Boeckverkooper in den Opperst/ Anno 1682.

Het Santgors / zijnde slechte Haapmee-
ten / is / door dien de Dypnen aan de Noort-
zijde tegens de Zee meest zijn wechgespoeldt / Santgors.
by 't Wintglap op twee plaatsen gemundert.

De hooghgetopte Dypnen zijn wakker ont-
ramponeert ende wechgespoeldt. Hier is over
meenighste Jaken / door het afspoelen van de De dypnen
veel wech-
gespoeldt.
Dypnen / een verdroncke Stadt ontdeckt / die
by de Inwoonders genaamt wordt de Oude
VVereldt, alwaar meenighste van Rooms
Geldt of Penningen zijn gebonden / soo van
Goudt / Silber / Metaal en Stope / als mede
Kingen / daar alle de Beeltenissen van Kersers Ontdecking
van een
Oude Stad.
opstonden. Anno 1618. In de Soome is
door het lage Water dese Plaats t'eenemaal
ontdeckt / alwaar veele oude Antiquiteiten
gebonden wierden; oock sagh men 'er onder
anderen een Doodtkist met kopere Nagelen /
daar 't Gebeente van een doodt Mensch noch
in lagh / oock veele Fundamenten van groote
Dypnen / ja heele S^{ten}ten wie den ontdeckt; men
saght

sagh' ez meenighste van neezgebeldde Boomen /
 dock vond men 'ez oude antycksche Krupcken /
 Mannen en veel Koperwerk: ick hebbe daar van
 noch verschepte Penningen / die Anno 1680.
 daar gevonden zijn / dock een oude Antycksche
 Krupck. Baudartius verhaalt in sijn Me-
 morien / het eerste Deel 10. Boeck / Pag. 10.
 Dicht by Goeree, niet verre van den Briel,
 wierdt in de Soomer des Jaars 1618. Noorde-
 waarts aan naar de Zee toe, ontdeekt een oude
 vervalde Stadt, welcke eenige honderden van
 Jaren met Sandt was overstolpt geweest; door
 de afspoeling van het Zee water isse weder ont-
 bloot geworden. Men vondt hier de Gront-
 yesten van groote Huysen, desgelijcks lange
 Straten, waar uyt men waarschiynelijck kan be-
 sluyten dat dit voortytseen aansienlycke Stadt
 moest geweest zyn, van welckers ondergangh
 nochtans de oude Historyschryvers geen gewag
 maken; Velerley Outheden zynder gevonden,
 en onder deselve eenige kopere Penningen,
 daar Afbeeldingen opstonden, sommige met
 het Omschrift van *Adrianus*, andere met dat van
Antonius, waar uyt men dan oordeelde, dat
 dese verwoeste Stadt eertyts gestaan hadt
 onder het Gebiedt der Romeynen. Dit con-
 firmeert mede Pieter Iansz Twisch in sijn Kro-
 nijk / tweede Deel Pag. 1762. Ick vinde in
 de Wantepckeninge van Leonard de Zutter,
 die lange Secretaris tot Goeree is geweest /
 dat de ontdekking van dese Plaats over mee-
 nighste van Jaren is geweest / en dat 'ez gou-
 de / silbere en meenighste van metale en kopere
 Penningen gevonden zijn / alle met de Beelte-
 nissen

worde vele
 Antiquitei-
 ten gevon-
 den.

niffen aan de eene zijde van de oude Steyfers /
aan de andere zijde met andere ffigureen om-
fet met Letters / waaz upt men konde vinden /
wat Steyfers het waren geweest ; als mede
vele goude en kopere ftingen / daaz de Beelte-
nis / soo sommige willen / van Alexander
Magnus en Iulius Cæfar opftondt ; andere seg-
gen dat 'er gebonden is een fting daaz 't Hoofst
van Minerva ofte Pallas opftondt ; men heeft 'er
gefen meenighte Straten / welke Straten op
eenige plaatschen recht / en op andere plaatschen
krom en omloopende zijn / en tuffchen dese Stra-
ten kon een verftandigh Oogh perfect sien de
Pleyen waaz voorzertijts de Hupsen gestaan
hebben met veel dez selderz ffontamenten ; in
fumma / men kan sien dat het in oude tijden
een populeufe woonplaats is geweest / be-
woont van een hoop Menschen : Laat hiez noch
by komen het oude Erfgerucht / dat nimmer-
meer fal uptsterben / namentlijck / dat voorz-
tijts een Stadt aldaaz soude gestaan hebben /
en dat die Stadt aan de navigable mondt van
de Maas gelegen heeft / ende met Schepen
bebaren is geweest ; hiez upt volgen de Ge-
voelens / dat dese opgeworpe Stadt wel
eertijds Out Vlaardingen mogte zijn geweest /
dat over de 460. Jaren vernieldt wierd tot de
grondt / met alle de Hupsen / door 't gheweldt
van 't Zeewater ; soo dat het seker te gelooven
is / dat in het Landt van Goeree Oudt
Vlaardingen gelegen heeft ; en / als verhaalt
hebbe / vergaan is door de Zee : En dat men
het nu soo klaaz niet kan bewijfen / als men
wel behoordt / is de nalatigheyt onser Voor-
ouders /

ouderen / dat's niet en hebben aangheteekent
 die dingen by haarlieder tijd vooꝝghevallen /
 die ons anderfins volle verſekeringhe had mo-
 gen gheven; ſoo dat oock de Historien ofte
 Jaarboecken / die 't Licht der waarhepdt be-
 hoorden te zijn / niet anderſ voortbrengen dan
 duystere naataſtingen en diepe raadtſelen; en
 dit is de oorſaack dat dees aaloude heerlijcke
 Plaats / in de Beeck van Lethis, ofte vergees-
 tenhepdt / doet blijven / tot het welke de al-
 verteerende Tijd haaz veel gheholpen heeft:
 Echtes ſammige Historiſchryvers seggen dat
 de Giganten ofte de Reuſen / uyt Aſſyrien sou-
 den gekomen zijn in het Eplandt Albion, heb-
 bende ſijn Naam naaz de witte Bergen Alba-
 nia, het welke naderhandt Brittus, naaz ſijn
 Naam Britannia, heeft laten noemen. De
 Reuſen fiende haaz groote Nederlage / dieſe
 van Brittus ende de Trojanen, ontfangen had-
 den / begaven haaz dierhalven uyt Albanien te
 ſcheep / met Wyf en Kinderen / ſoekende een
 nieuw Landt; eyndelijck raken ſy in Neder-
 ſaxſen Landt / 't welck nu Oostvrieslandt ge-
 naamdt werdt; doch ſy ſtieten hier dapper
 haaz hoofdt / derwyl de Nederſaxſen haaz ver-
 ſamelot hebbende / begonden met haaz dapper
 te ſtrijden / waaz in de Giganten de Nederlaag
 kriygende / en vele van haaz achter blijvende /
 haaz overhol en overhol weder 't ſchep begaven /
 en zeyden Weſtwaardt op / komende ten laat-
 ſten aan de Mondt van de Maſe daarse in Zee
 valt; aldaaz ſtapten ſy te lande / alwaaz ſy
 lange woonden in Tenten en Hutten van hout
 en rijs ghemaackt: Ondertuſſchen / om be-
 vlydt

Reuſen.

wijdt te zijn tegens den aanval harer Vyanden / te meeꝝ sy dicht aan de Zee gelegen waren / soo bouwden sy een Sterckte ofte Fortresse / heel zwaaz van Met selwerck / en massijf gebouwdt: Dese Sterckte noemden sy na haaz selfs Naam / Slavenburgh, alsoo sy Slaven gheuoemdt wierden: En dit Kasteel lagh ontrent Vlaardingen, niet dat nu Vlaardingen is / alsoo out Vlaardingh en Slavenburgh afgespoeldt en verzoncken is: Welck Slavenburgh soude gebouwdt zijn negen hondert Jaaren vooz Christi Gheboorte / ten tijde als de Propheet Samuel Richteꝝ ovez de kinderen Israels was: De Landtsdouwve was doen gantsch Wildernisse en Bosschagien / (Holl. Chron. I, Div. Cap. 21.) Dit Slavenburgh soude ick vooz vast meynen dat het is het oude Kasteel van Oostvoorn, waaꝝ van men noch veele Mueren en Reliquien siet / ondez andere twee Spillen / ijdez soo zwaaz als een Man soude kunnen optillen: Dese dienden wel eez vooz Bouten in de Reuse Kruipwagens.

Slavenburgh.

Ende de Plaats / nu genaamd de Oude Wereldt, die ontrent Goeree ontdeckt is ovez veele Jaaren / leyt daaz recht ovez; sulcks het confirmeert met de Chronijcke / dat Oudt Vlaardingen dicht by Slavenburgh moet leggen. En Anno 1047. dede Keyseꝝ Hendrick een Inval in Hollandt / en nam in Rhijnsburgh en Vlaardingen, doen de bemuyste Stadt in Hollandt / volgens 't getuygenisse van Mathæus Vossius, Annal. Lib. Pag. 39. De Stadt Briel voerdit een Sintaurus tot sijn Wapen / welck monstreus Gedierte aldaaz (doen bosch en

Vlaerdin-
gen een
van de be-
muyrte
Plaatsen.

28 Beschryvinge van de

en wildernis zinde) soude ghevangen zijn.
Daar zijn Wolven die men Sintauri noemt;
en sulck een bracht Pompejus op een tydt wt
Dzankrijk / en liet het te Romen, by andere
Schouwspelen / opentlijk sien. Dit hebbe
ick hiez willen byvoegen / om dat sommighe
seggen datter nooit Sintauri gebonden zijn / en
dienvolgende voor Fabulen achten; doch ick
laat hiez by sijn gevoelen.

L O F - D I C H T

Op de

O U D E W E R E L D T,

Alwaar voor desen

O U D T V L A A R D I N G E N

Soude gestaan hebben.

Owonder van dees Eeuw! ick kan hier niet
ontdecken,
Hoe oudt dat Vlaarding is, het souw ons hier
verstrecken
Tot meerder licht en eer in'ons Beschrijving
hier,
Wie Vlaardigh heeft gesticht? het was
voorwaar playfier;
Wat Vollik dat wel eer daar Woonplaats heeft
genomen,
En wat voor Vorst of Prins dit Landt heeft toe-
gekomen?
Maar ach! de heughenis, en wat daar is ge-
schiedt,
Heeft Water, Vyer en Swaard alles gebragt
tot niet;

De

hooge Watervloedt. 29

De Teyckens , niet te min , die komen ons
aanwyfen

Door Penningen van Goud die uyt den Boefen
rijfen

Des woesten Oceaans , dat Vlaardingh is
feer out ,

En niemant vindt het uyt by wien het is ge
bouwt ;

Miffchien is 't wel bewoont over veel duysent
Jaren ,

Doen Jacob met fijn Saadt noch in het leven
waren ,

Of van 't gevluhte Volck uyt den Trojaan
fchen Brandt ,

Of dat de Reufen fich hier hebben neerge
plant ,

Of dat de Sicambren met haar gevluhte Kie
len ,

Drie duysent Jaar geleen , te Lande hier vervie
len ,

Of (A) *Alexander* heeft , doen hy de VVee
relt braght

Tot fijn gehoorfaamheydt door groote VVa
pen maght

(A) *Alexander* is gheweest de Soon van *Philippus* , Koningh van Ma
cedonien ; en fijn Moeder was genaamt *Olimpias* ; en of wel fchoon den
grooten *Alexander* , geduyrende fijn Leven , feer gheluckigh is gheweest ,
ghelijck wy in de Historien lezen dat hy de gantsche Wereldt bykans onder
fijn ghebielt heeft ghebraght ; en daar van kan men lezen het Leven der
doorluchtighe Griecten , Pag. 291. 292. 293. &c. Echter niet tegen
ftaande alle fijne Voorspoeden , foo is hy na fijn Doodt ongheluckigh ge
weest ; want fijn Lichaam bleef dertigh dagen op de Aarde leggen , fon
der dat het van iemandt , om te begraven , aangeroert wierdt : in ful
ker voegen , dat den genen , die levende , hem mer een Wereldt niet en
ghenoeghde , doot zijnde , qualijck een voer Landts konde krygen om
begraven te worden.

Sija

bleidt

bleidt

bleidt

30 Beschryvinge van de
 Sijn Volck hier gelandt aan des aaloude Stran-
 den,
 Stadt, Landt, genomen in, waar toe zijn
 Herte brandden;
 Dien Heldt en hadt geen rust, voor dat hy
 't al besadt
 VVat in de VVeerelt was, ja tot de mintste
 Stadt.
 Nu vindt men hier op Strandt tot teycken, dat
 voor desen
 Dien Vorst hier is geweest, sijn Beeltenis
 naar 't wesen
 In Goudt en in Metaal met Letteren beset.
 O wonder van ons tijdt! indien ghy daar op
 let,
 Soo kan men klaarlijck sien den Ouderdom en
 Jaren,
 VVat Vlaardigh is geweest, en wat haar is
 weervaren,
 Of heeft hier (B) *Cæsar* selfs sijn Vollick
 niet gelandt?
 Doen hy wel eertijds socht de schoone Brit-
 sche Kant;

(B) Den Name *Julius* komt van *Julys*, als *Julo*, Soone van *Aeneas*; maar wierdt *Cæsar* ghenaamdt van wegens den grooten Olyphant, dewelcke hy in Africa ter neder geleydt hadde, ende de Carthagenensers *Cæsar* noemden. Hy is gheboren binnen Romem, in het Jaar van de scheppinge der Wereldt 3872. op den 12. July, ten tyde als *C. Marius*, *C. F.* ende *L. Valerius* Burgermeesters waren. Sijn Vader, dewelcke met *Antonino* Consul, ende daar naar Veldtoerste tegens de Iberen, daar benevens oock Prætor, ofte Schout, is geworden, heeft geheeten *Julius Cæsar*; en sijn Moeder *Aurelia*, van het Geslachte der Aureliers, uyt de Sabiners: Hy is gheweest een langh en ras Persoon, kloeck van Lichaam, swarte Oogen, blanck van Aanghesicht, verstandigh ende wel bespraackt, hoovaardigh, stout, vreedtsaam, ende seer geluckigh. Desen *Julius Cæsar* heeft den eersten van de Romeynen, in dese Landen gewest; Hy heeft seer veel van de Batavieren ghehouden, en met haar vrienttschap

vriendtschap ghemaackt, alsoo hy bevondt datse hem in syne Oorloogen; soo te paardt, te voet, als oock te sloop, groote diensten konden doen, gelijk sy dan oock ghedaan hebben: En door haar is hy meester geworden van Vranckrijck, (gelijk *Orosius* getuyght. Door haar heeft hy Duytschlandt, en de rest van Nederlandt, ghetemt en overwonnen. Door haar heeft hy oock de Brittannos, of Engelsche, onder sijn magh en ghebiet gekregen. Hy selve schrijft haar oock toe het begin van sijn Victorie tegens *Pompejus*, in die vermaarde Slagh in *Campis Pharsalions*, en bekende dat de vroomheydt van de Bataviersche Soldaten daar oorsaack van waren, ghelijck *Dion*, *Florus* ende *Lucanus* ghetuygen; ende 't en ware het de Bataviersche Ruyters niet gedaan hadden, die met haar Paarden de Revier overswommen, *Cesar* hadde in dien Alexandrischen Krijgh, tegens *Ptolomæum*, gheslagen geweest. Soo dat *Cesar*, om de goede Diensten die sy hem deden, de Bataviers in groote eere ende reputatie hielt: Ende om haar vroomigheydt en getrouwheydts wille, soot zijns van sijn Nasaten daar na oock seer hoogh geacht. Sy zijn van *Augusto*, en andere Keyfers, tot Lijfwachten ghebruyckt geworden; doch na dat de Romeynen de Bataviers hondert en twintigh Jaren vriendelijck getraecteert, ende met haar als Vrienden, Broeders, en Bondtghenooten van het Roomsche Rijk, geleeft hadden, soo begonden sy de oude Vriendtschap te vergheeten, en haar Vrouwen ende Dochteren schoffierende; soo hebben sy, als dappere Mannen, terstondt de Wapenen in de handt ghenomen, haar Vryheydt, Eerbaarheydt van haar Vrouwen en Dochteren beschermt, ghelijck *Tacitus* getuyght; ende alsoo zijn de Romeynen uyt het Eylandt van Batavia verdreven. De Bataviers zijn met groote lof, door geheel Duytschlandt en Vranckrijk, voor Daders, ofte Autheurs van haar Vryheydt geroemt geworden. Daar naar zijns onder den Keyser *Trajanus* weder in dienst en vriendtschap der Romeynen gekomen, alsoo sy haar in den Oorlogh niet wel missen moghten, en zijn (vry van alle Tribuyten, Schatringen ende Tollen) een vry Volck gebleven, alleen dat sy de Romeynen Soldaten toefonden. *Tacitus* verhaaldt dat oock den Romeyn *Agricola* groote dingen door de Batavieren heeft uytgherecht. De Batavieren hebben den Keyser *Adrianus* groote diensten ghedaan als hy aan den *Danubium* oorlogh voerde, ende met haar paarden over de Rivier swommen. Sy hebben oock Vrienden geweest van den Keyser *Severus* ende *Antoninus*. En als *Julianus*, onder de Regeeringe van den Keyser *Constantio*, ontrent *Argentoratum* ofte Straatsburgh, tegens de Francos, Alemannos ende Saxones den Oorlogh hadde, soo heeft hy haar bedwongen en geslagen, insonderheydt door de vroomheydt van de Batavieren, gelijk *Ammianus* getuyght: Want als de Slaghorden van het Roomsche Leger al gebroken was, ende de Vyanden begonden in te dringen, soo zijn sy ghestenyt door het aankomen der Batavieren, die

die haar daar tegens stelden, en kloeckelijck wederom te ruggedreven; alwaar sy ghenoomdt wierden van den selvigen *Ammianus*, MARCELLINO FORMIDABILIS BATAVORUM MANUS; dat is, *De schrikkelijcke maght der Batavieren*. Soo men wilde opsoecken alle de Getuygenissen van Lof en Eere die de Batavieren van de Romeynen ghegheven wierden, men soude bevinden dat nooyt eenighe Natie om haar Vroomheydt en Strijdtbaarheydt van haar soo ghepresen is, ghelijck by *Cesar*, *Tacitus*, *Strabo*, *Dion*, *Appianus*, *Ammianus*, *Florus*, *Lucanus*, *Orosius*, en andere oude Schryvers, haar doorgaans roemen.

Mier zijn mee blijcken van, ghy vindt oer oock
sijn VVesen

Op Goudt en op Metaal met Letters uytgeleesen;

Ey fiet hoe 't machtigh Beeldt op't Koper
flickert uyt

Van Keyser (C) *Hadriaan*, die's Vyandts
Hoogmoedt steuyt,

(C) Men leeft dat Keyser *Hadrianus*, de Naam *Aelius* van sijn Vader heeft gehad, en *Adrianus* is hy ghenoomdt na de Stadt *Adria*; hy selfs is te *Romen* ghebooren den 24. *January*, onder den Burgermeester *Ces. Vesp. August. VII.* ende *Tito Casare V.* in het Jaar der Stadt *Romen* 218. ende in het Jaar *Christi* 77. Sijn Vader heeft gheheeten *Adrianus*, sijn Moeder *Domitia Paulina*; hy was een schoon, ras, cierlijck ende aansienlijck Man; de eerste onder de Roomsche Keyfers die een larsen Baardt droegh, hadde goedt Verstandt, ervaren in de Griecke ende Latijnsche Sprake binnen sijn vijftien Jaren; daar by een goedt Mathematicus, Philosophus, Musicus en Poet, oeffenende sich in de vrye Konsten. *Trajanus* nam hem in sijn Hof, was een goedt Jager, gingh bloots hoofds in koude en hitte, doorreysende meest de gheheele Wereldt, en 't gene hy las, wilde hy oock sien. Daar naar is hy, op 't begeeren van de Keyserinne *Platina*, van *Trajanus* voor een Erve aanghenomen, en ordonneerden hem, na sijn Doodt, het Keyserrijck: Ondertusschen hielt hy hem wel in den Krijgh. Als *Trajanus* uyt *Syrien* toogh ordonneerde hy hem tot Stadthouder, en naer sijn Doodt wierdt hy, met believen des Raadts en Ridderichaps, tot Keyser verhooght in het vijftighste Jaar sijn Ouderdoms, en in het Jaar *Christi* 119. den 21. *Augusty*, ende in het Jaar der Stadt *Romen* 870. Hy was van natuyren met hoogh Verstandt begaaft, sulcks dat hy schryven, dicteeren, aanhooren, bescheydt gheven, met anderen spreken, ende teghelijck jocken

hooge Watervloedt. 33

Jocken konde. Hy stelde de Atheniensers Ordeningen meer op het gemeene best als sijn eygen. Hy hieldt, om vrede in het Rijck te houden, Jaarlijcks 200000. Voetvolcks, 40000. Ruyters, 300 Olyphanten, 1000. Heyrwagens, 2000. welgemonteerde Schepen, ende seer veel Krijghs-gereedschap. Hieldt oock met de nabuyrige Koningen en Princen goede Vriendtschap; was goedtaardigh, liet veele aangeleÿde Schattingen na, besocht dickmaals de Burgers, gingh selver te rade, ende in het Gherichte leyde hy de Geldtboete in de gemeene Kist. Als enighe Provincien het Rijck groote Geldtsommen schuldigh waren, heeft hy het selve van sijn eygen betaaldt, ende de Schuldtbrieven verbrandt. Ten laatsten voerde hy een swaren Oorlogh tegens Engelandt, Vranckrijck, Duytslandt en tegens de Joden. Hy veroverde oock in Syrien de Stadt Bethoran; in dese Beleegeringe zijn over de vijf honderdt duysent Joden omgekomen, en die van wegen Pest en Honger storven, waren ontelbaar. Hy heeft, in Ægypten, Alexandrien weer opgebouwt. By Jerusalem heeft hy de Stadt Heliam naar sijnen Name ghebouwdt, daar in gheen Joden komen dorsten, en rechte de aldaar de Godtsdienst aan. In den eersten was hy een Vyandt der Christenen, en als de Christenen haar verdedighden, beschermde hy haar. Hy heeft gaerne met gheleerde Luyden ghedisputeert, ende de selve bemindt. Onder sijn Regeeringhe heeft *Aurelius*, den Roomschen Bisschop, *Alexandrum*, als mede *Hermeten*, d' Overste der selver Stadt, en *Reno*, een Raadtsheer, in het openbaar, met noch 2500. Christenen verbranden en doen doden laten. In het vijfde Jaar sijnner Regheeringhe liet hy *Eustachium*, als oock sijn Vrouw en Kinderen, dooden, om dat sy den Afgodt *Apollo* niet eeren ofte offeren wilden. Sijn Vrouw was *Julia Sabina*, des *Trajanus* Dochters Kindt, dewelcke hy, dewijlſe onvruchtbaar was, zijnde een Morinne en ontrouw, dikwils heeft soeken van hem te jagen. Heeft mede den schoonen Jongelingh *Antonium*, den welcken hy oock ter eeren een Stadt ghebouwdt, en twee Kolommen opgherecht heeft, in liefde misbruyckt als hy twintigh jaar, tien Maanden, en negen en twintig Dagen hadde gheregeert: En twee en tseventigh Jaren oudt zijnde, is hy in de Stadt, boven in *Campanien*, aan de roode Loop ghestorven, den 21. July, in het Jaar Christi 139. ende is begraven binnen Romem in Engelenburgh.

Een *Cic'ro* in't Verstant, een tweeden *Mars* in't
wapen,
Hy wijckt haar beyde niet, dien Vorst schein wijs
geschapen,

34 **Beschryvinge van de**

Goeraardigh van Natuur, by Borgers wel
geacht,

By Vyanden ontfien, dat hem de Vrede
braght:

O Romen! nooyt hebt ghy begaafder Vorst
genooten,

Een Burger van uw Stadt, en van *Eli ghe-*
sproten,

Sijn Beeldt en Eerenkrans rijsen uyt 't siltigh
Nat,

Dat meenigh hondert Jaar was van de Zee om-
vat,

Beslooten in de Aardt, nu komt hy weer
gereesen

Uyt 't vochtigh Pekelbron veel schoonder
als voor desen,

Sijn oude Eer en Roem die jaagt de Zee nu op,
En doet sijn eerste Deught weer rijsen in den
top;

De Zee die werpt hier op veel Keyseren van
Romen,

Die door haar stale Vuyft de Weereldt deden
schromen,

Die stapten door haar Maght en kloeke Dapper-
heydt

Op Wagens van Triumph, die haar door Ro-
men leyd^o;

(D) Den Oceaan die schudt hier weder uyt
sijn Kaken

Veel Beelden om 't beroemde Romen groot
te maken,

(D) Anno 1681. In 't laarste van Februarius, zijnde tot *Goedereede*,
omme seker Tractaatje aan de E. Achtbare Hereen, Bailjouw, Burger-
meesteren en Schepenen der selver Stede, te offereren, soo wierde my,
In de Plaats daar ick gelogert was, gebraght van *Mees Arantix van der*
Boorn

hooge Watervloeden. 35

Boon en *Job Jobsz. Kievit*, twee fraaye stukjes Geldt, alwaar twee Keyseren van Romen, met Lauwerkranffen om 't Hoofd, haar Beeltenissen op stonden, omvat met Letters, die deselve verklaarden op dat selve Jaar gevonden te hebben op de *Oude Wereldt*, (soo die Plaats by de Inwoonders gemeenlijck werdt gheuoemdt;) doen het Ys, waar mede de Strandt langh bedeckt hadde gelegen, daar van af was gespoeldt. Noch wierden my ghebraght eenighe stukjes Geldt, doch seer duyster, alsoo het siltigh weke Nat daar vry hadde inghebeten, en met de oloop der Zee veel afgekabbelt was,) door eenen *Iob Dammesz. Block*, die verklaarde dat hyse op de *Oude Wereldt* ghevonden hadde in den Jare 1672. Ick hebbe oock van de Heer *Cornelis Beresleyn* ghekregeen een fraay stukje Silver, Rooms Geldt, waar op de eene zyde seer klaar staat de Beeltenisse van een Rooms Keyser, en op de andere zyde een lichamelijke Beeltenisse, omvat met Letteren, maar die zijn duyster, en vry afgekabbelt, soo kan ick het soo evident, als 't wel behoorde, niet uyt drucken van wien het eygentlijck is. Noch heeft my dien selven Heer vereert een langhwerpighe asgrauwe Pot, loopende boven spits, met een rondt doch kleyn gat toe, seer aardigh daar naar gedraayt: Sommighe willen dat daar wel eer Afch of Beenderender Reusen heeft in gheleegen; welcke Potten sy *Vras* noemden. Dierghelijcke Pot verhaaldt de Heer *Risf*, (in sijn Edelste Tijdkortinge,) wierdt hem eens gebraght, waar in sommighe Knocken lagen, aan welke lichtelijck stondt af te nemen datse moesten gheweest zijn niet van een ghemeen langh Persoon, maar van een ramelijcke Reus. Hergunt my de voorverhaalde Persoonen ter handt stelden, weecten my op om eens naar de *Oude Wereldt* te ryden, ghelijck ick dan, beneffens mijn Soontje dede, en vonde aldaar veel raar kleyn Kooperwerck, en onder arderen, oock een koperen Ringh, Glas, en andere Snuyfsteringen, die de Zee opgheworpen hadde. Ick sagh daar, tot verwonderinge, Boomen bloot leggen, met veele staande stucken van Boomen, sommighe soo dick als een arm en wat kleynder, maar de Boomen die ter neder lagen, waren wel rijckelijck een Mans Been dick, die de Zee ontdeckt hadde; wanneer men daar met de handt aan quam, soo konde men deselve douwen als een Spongie. De Boomen, na het scheen, souden de Toppen naar het Zuydtoosten, en de Stammen naar het Noordwesten wel eer gelegen hebbe, gelijk sy na gissing nu noch strecken, en dese Boomen worden nu en dan met laagh Water noch wel ghesien, als oock veel Steen, meest roode en blaauwe stucken van Kannen en Potten, &c. Aldaar mijn genoegen gheh. aldt hebbende, quam ick des Avonds wederom tot *Goedereede*, en liet mijn weynigh ghevonden Goedt aan die Inwoonders sien, die het niet

achteden, en seyden daar diergelijcke alle daagh wel konden vinden. Sy braghten my verscheyden metale en koopere Ringen, doch daar stonden gheen Beelden ofte Wapenen op: Onder anderen verhaalden sy my, dat daar veele en verscheyden Ringen ghevonden waren, daar de Beeltenissen van Keyfers op stonden, doch door de ghestadighe opspeulinge der Zee, veel afgesleeten; en onder anderen, dat den Bailjouw *de Leur* zaliger, diergelijke een hadde gekregen van iemandt diese gevonden hadde, daar schoon en onghescent seker Beeltenis van een Rooms Keyfer op stondt, dien hy verkocht voor hondert Rijcksdaalders, en die naderhandt wederom verkocht is voor vijf hondert Guldens: Wat daar van is, konnen niet anders bevestigen als van de Luyden ghehoort te hebben. Het is altoos seker dat de Romeynen veel Ringen plaghten te dragen aan hare Vingers. Evenwel het gebruyck der Ringen is eertijds te Romē seer raar gheweest, soo dat men se niet en sagh als aan de Beelden van de Koningen; *Numa*, *Servius*, *Tullius*, en voorts alle andere Beelden, waren alle sonder Ringen; cock droegh men te Romē gemeenlijk maar ijsere Ringen, volgens het getuygenisse van *Plinius* en dat de Roomsche gewoonte was goude Ringen te geven de Ambassadeurs die sy tot eenige doorluchtighe Vorsten sonden, betoonende daar mede hare Grootmoogentheydt: Evenwel die te Romē in Triumphe quamen droegen maar metale, koopere ofte ijsere Ringen, al was 't schoon dat men op haar Hoofden goude Kroonen setteden. *Dion* verhaaldt, dat men kende de Roomsche Ridders, ende derselver Achtbaarheydt onder het ghemeene Volck, door de Ringen die sy aan de Vingeren droegen. *Julius Caesar*, willende sijn Soldaten kloeckmoedigh maacken door vergeldinghe en beloften, ende, na dat hy een voortreffelyke Oratie voor haar ghedaan hadde, hief hy sijn Vinger op, tot teecken en bewijs dat alle het ghene hy beloofdt hadde, houden soude; maar de meenighte syner Soldaten meenden, dat hy door dit Teecken de Soldaten soude toelaten goude Ringen te dragen, 't welck soo veel was te seggen, als of hy se alle tot Ridders soude maken; grepen derhalven beter moedt om hem in den Oorlogh te dienen. Hier door droegen de Romeynen, niet alleen eenen Ringh aan de Vinger, maar meest aan ijder een; welke Vingers ende Ringen, die voor ofte achter stonden, hare beteekeninge hadden. Tentyde van den tweeden Oorlogh, die de Romeynen tegens de Carthagenensers voerden, ende die dapper tegens de Romeynen streden, bysonder te Cannes, alwaar de Romeynen de Nederlaagh kregen tegens *Hannibal*, soo wierdt'er onder de verslagene Romeynen ghevonden soo groote quantiteyt Ringen, dat *Hannibal* te Carthago van deselve sondt drie volle Mudden Roomsche Ringen, die van de verslagene Romeynen hare Vingers waren ghekomen: Dit ghetuyght *Plinius* en *Titus*

Levius

hooge Watervloedt. 37

Levius. De Ringen zijn hedensdaeghs soo groot in 't ghebruyck in ons Nederlandt, dat de gheringe Luyden, ja Dienstmaaghten, gheen een, maar verscheyden goude Ringen aan de Vingers van de Handen dragen.

Noch vele Ringen, oock van 'minerale Stof,
Die hier ghevonden zijn tot Romens Eer en
Lof;

Siet hier ter Zeewaart in daar leggen oock
veel wegen

Met peuyn en steen bedeckt; die Stadt wierd
eer verslegen,

Niet door 't Romeyns Gewelt, die 't als Car-
thago braght,

Den stueren Oceaen die toonde hier sijn maght,
En ruckten 't alles om, de Huysen, Hoven,
Tuynen,

En klom door sijn kracht tot d'hoogh ge-
geropte Duynen;

Sy sloppte in den Roem van dees aaloude Stadt;
Verduysterdt wierdt haar Naam, die sy wel
eer besat.